

अभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

तर्फ : ३१ / अंक : ८४ / २०७९ जेठ २७ गते शुक्रबार / June 10, 2022 / कूल्य रु. १०/-

नुनमा फेरी भेल, कथित प्रतिवेदनको अर्थ के ?

काठमाडौं। विगत लमो समयदेखि नुनको व्यापार साल्टे टेडिङ्क कपोरेशनले गर्दै आएको छ। नेपाल सरकारले तोको मापदण्ड अनुसार नै साल्टले सरकारको नीति, निर्देशन र आदेश अनुसार साल्टले नुनमा आयोडिन मिसाउँद आएको छ। आयोडिनयुक्त नुनको सेवनले गलगाँडलगायतका अन्य रोगहस्तको निदान गर्न गरेको विभिन्न प्रतिवेदनहरूले देखाउँदै आएको भएपनि पछिले समयमा केही काला व्यापारी र उद्योगपतिहस्तको प्रभावमा परेर केही व्यक्तिहरूले साल्टले विक्रि वितरण गर्दै आएको नुनमा बढी मात्रामा आयोडिन मिसाएको भन्दै एउटा कथित प्रतिवेदन तयार गरेको छ।

विश्व स्वास्थ्य संगठनले विश्वका विभिन्न मुलुकमा कति मात्रामा नुनमा आयोडिन मिसाउनुपर्दछ भन्ने निर्देशन दिएनुसार

»» बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पानि पढ्न सकिन्छ।

किसान पेन्सन कार्यक्रम किसानलाई मूर्ख बनाउने

काठमाडौं। सरकारले आर्थिक वर्ष २०७९/८० का लागि ल्याएको बजेट कार्यान्यनमा तुनौटी पूर्ण रहेको सरोकारवालाहरूले बताएका छन्। बजेटका केही कार्यक्रमहरू आकर्षक रहेका भएपनि कार्यान्यन कठीनाई उत्पन्न हुने र अहिले देखिएको आर्थिक संकटलाई समाधान गर्न सक्ने कार्यक्रमहरू बजेटमा नसमेटिएको उनीहरूले बताएका छन्।

बजेट निर्माण गर्दा स्रोत र कार्यान्यनमा जवाबदेहिता नदेखिएको भन्दै यो बजेट ६ महिनापछि संशोधन हुने दायी समेत सरोकारहरूले गरेका छन्। पहिलो चार महिना मात्र हो बजेट कार्यान्यन हुने त्वासपछिको ४ महिना प्रदेशसभा र संघीय संसदको चुनावले लिन्छ बाँकी समय बुझदाखुर्फै जेष्ठ १५ आईसक्छ अनि कसरी यो बजेट पूर्ण रूपमा कार्यान्यन हुन्छ। बजेटमा तुरतमार्गका अवधारणा अधि सारिएको भएपनि तयारी नगरी ल्याइएको »» बाँकी ८ पेजमा

राष्ट्रसंघमा नेपालको इज्जत

काठमाडौं। १९५५ मा राष्ट्रसंघमा सदस्य भएको मुखुक दुर्ईपल्ट सुरक्षा परिषदको सदस्य पनि बनिसकेको थिए। २ दिन अधिमात्र नेपाल संयुक्त राष्ट्रसंघको ७७ औं महासभामा एसिया-प्रशान्त क्षेत्रको तर्फबाट उपायक्षम पदमा संससम्मत निर्वाचित भएको छ। नेपाललाई बधाई, हार्षी नेपाललाई बधाई।

किनाकि राष्ट्रसंघ विश्व मञ्च हो। यस्तै मञ्चमा नेपालको इज्जत बढादा देखिए इज्जत बढाउ, स्वाधीनता र सार्वभौमिकता माथि उठ्छ। यतुरात्थ खनालको जस्तै परिपक्व कूटीकृति ज्ञान नराखेहरूले राज्य चलाए पनि हिजो रोपेका केही बीउहरूका कारण आज पनि फल लाग्दैछन्।

»» बाँकी ८ पेजमा

गठबन्धनमा रहेका दलहरू पिभाजित हुन सक्ने सम्भावना

लोसपालाई सरकारमा ल्याएर जोखिमबाट मुक्त हुने प्रयासमा देउवा

काठमाडौं। पछिलो समयमा नेपालको राजनीतिमा नीति र सिद्धान्तले काम गर्न छोडेको छ। अहिले मुलुकमा जे भईरहेको छ त्यो राजीतिक दलहरूको अकर्मण्यताको परिणाम नै हो। पाँच दलीय गठबन्धनमा रहेका दलहरूको एक अर्काप्रतिको नीति र सिद्धान्त फरक फरक रहेको छ। गठबन्धन भनेको नीति, सिद्धान्त मिल्नेहरूसँग मात्र हुन्छ तर नेपालमा भने सत्ता हत्याउनकै लागि फरक फरक सिद्धान्त र नीति बोकेका दलहरूले गठबन्धन गरेका छन्। गठबन्धनमा रहेका दलहरू मध्येका नेपाली काग्रेस, माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी र जनता समाजवादी सरकारमा सहभागी भएका छन् भने राष्ट्रिय जनमोर्चाले पाँच दलीय गठबन्धनबाट अलग रहेको घोषणा गरेको भएपनि ऊ समेत गठबन्धनको बैठकमा सहभागि हुँदै आएको हुनाले उसले समेत जनतालाई धोका दिएको छ। सत्ता गठबन्धनबाट बाहिरिएको उद्घोष गरेको जनमोर्चाले फेरी गठबन्धनमा रहेको जानकारी जनतालाई दिएको छैन, त्यही कारणले गर्दा जनमोर्चा पनि जनताको नजरमा धोकेबाज पार्टी नै हो।

सत्ता गठबन्धनको नेतृत्व गरेको नेपाली कागेस भित्र खासै समस्या नभएपनि अन्य दलहरू नेकपा एकीकृत, माओवादी केन्द्र र जनता समाजवादी चार्टर्मित्र समस्या नै समस्या रहेका छन्। एकीकृत समाजवादी पार्टीमित्र त अफ भन्न तुला समस्या रहेका छन्। पार्टी नेतृत्वले सरकारमा सहभागि भएका आफ्नो दलका मन्त्रीहरूलाई फिर्ता बोलाएर बोलाउने निर्णय गरेपछि पार्टी नेतृत्व विरोध गर्दै केही मन्त्रीहरू माओवादी केन्द्रका अध्यक्षको शरणमा पुगेर पद बचाई दिन अनुयाय विनय गरेका थिए भने केहीले प्रधानमन्त्री शेर बहादुर देउवाकहाँ पुगेर आफूहरूलाई नहटाउन आग्रह समेत गरेका थिए। एकीकृत समाजवादी पार्टीले बोलाउला मन्त्रीहरूलाई फिर्ता बोलाएर बोलाउने निर्णय गरेको थिए।

नयाँ अनुहारहरूलाई मन्त्री बनाउने भन्दै प्रधानमन्त्री समक्ष नाम नै सिफारिस गरेका र उनीहरूलाई शपथको लागि तयारी अवस्थामा राखिएको भएपनि शपथ हुने दिन तत्काल मन्त्रिपरिषद् हेरफेर नहुने निर्णय सत्ता गठबन्धनले गरेको हुनाले नेकपा एकीकृतका बहालवाला मन्त्री र »» बाँकी ८ पेजमा

देउवा सरकार जोखिममुक्त हुने रणनितिमा

काठमाडौं। पाँच दलीय गठबन्धनमा रहेका अध्यक्ष मध्येका नेकपा एकीकृत समाजवादी र जनता समाजवादीमा विवाद उत्पन्न भएपनि नेपाली काग्रेसका सभापति समेत रहेका प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीलाई सत्तामा लैजाने रणनिति अपनाउन थालेका छन्।

एकीकृत समाजवादी पार्टीबाट सरकारमा सहभागि भएका मन्त्रीहरूलाई पार्टीले फिर्ता बोलाउने निर्णय गरेपछात उक्त पार्टीमा विवाद उत्पन्न भएको छ। पार्टीले अहिले बहाल रहेका मन्त्रीहरूलाई फिर्ता बोलाएर नयाँ अनुहारहरूलाई सरकारमा पठाउने निर्णय गरेपछि पार्टीबाट मन्त्री भएकाहरू आफ्नो पार्टी

निर्णय गरेपछि पार्टी नेतृत्व विरोध गर्दै केही मन्त्रीहरू माओवादी केन्द्रका अध्यक्षको शरणमा पुगेर पद बचाई दिन अनुयाय विनय गरेका थिए भने केहीले प्रधानमन्त्री शेर बहादुर देउवाकहाँ पुगेर आफूहरूलाई नहटाउन आग्रह समेत गरेका थिए। एकीकृत समाजवादी पार्टीले बोलाउला मन्त्रीहरूलाई फिर्ता बोलाएर बोलाउने निर्णय गरेको थिए। समितिले पनि विमान स्थल बनाउन रोक्ने निर्णय कुनै दृष्टिले पनि उचित देखिएन भन्दै अदालतको निर्णयको विरोध गरेका थिए। समितिले अदालतनको निर्णय विरुद्ध सरकारलाई विमानस्थल निर्माणको कार्य शीघ्र अधि बढाउनु आवश्यक कानुनी प्रक्रिया, प्रशासनिक र व्यवहारिक कार्य बढाउन निर्देशन दिएको थिए।

चार दिनपछि प्रतिनिधिसभाको अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध समितिको बैठकमा पनि अध्यक्ष नेपाल भने निजगढमा विमानस्थल निर्माणका लागि प्रस्तावित क्षेत्रमा जंगल नै नर्पते दावी गर्दै त्यहाँ विमानस्थल बनाउनु हुवैन भने निर्णय (सर्वोच्च अदालतको) यर्थात् स्थितिका जानकारी नभईकन गरिएको हो। समितिले पनि विमान स्थल बनाउन रोक्ने निर्णय कुनै दृष्टिले पनि उचित देखिएन भन्दै अदालतको निर्णयको विरोध गरेका थिए। समितिले अदालतनको निर्णय विरुद्ध सरकारलाई विमानस्थल निर्माणको कार्य शीघ्र अधि बढाउनु आवश्यक कानुनी प्रक्रिया, प्रशासनिक र व्यवहारिक कार्य बढाउन निर्देशन दिएको थिए।

पूर्व प्रधानमन्त्री समेत रहेका माधव नेपालले »» बाँकी ८ पेजमा

मञ्ची र सांसदहरूबाटे अदालतको अपहेलना

काठमाडौं। सर्वोच्च अदालतको पूर्ण इजलासले निजगढमा अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल नवाउन र यस विषयमा भएका सबै निर्णयहरू जेष्ठ १२ गते वदर गरिएपछि सरकारका मन्त्रीहरूले नै त्यस्को विरोध गरेका छन्। शहरी विकासमन्त्री राम कुमारी भाँत्रीले जेष्ठ १३ गते नै न्यायाधिसहरू माथी चर्का टिप्पणी गर्दै भनिन् श्रीमानहरू कैंहावाट प्रभावित भएर यस्तो निर्णय गर्नभयो भन्दै प्रधानन्याधिस हुन लाइनमा बसेका प्रत्येक न्यायाधिसले ससदमा आएर सामना गर्न पर्ल तुनौटि कै शैलीमा भनेकी थिइन्। भाँत्री आवद्ध भएको पार्टी नेकपा कारणका एसका अध्यक्ष माधव नेपालले समेत संसदमा विकासमा सहयोगी हुनुपर्ने अदालतले यसलाई रोक्न खोजेको भन्दै फैसलाको विरोध गरेका थिए। फैसला भएको

प्रभु उननाती मुद्दी
मेहेनतको कमाईमा थप उच्च ब्याजदर स्वदेशमै

prabhu bank

Remittance Fixed Deposit

मा उच्चतम् ब्याजदर

12.03%

वार्षिक ब्याजदर

बन्दरेडाँडामा
माओवादीको जस्तै आतंक
काठमाडौं। जनयुद्धकालमा कमजोरलाई थुन्ने, बाँचे, काटने, कुर्ने, लुट्ने अनेक कु

China-Pakistan Economic corridor: why should Bangladesh utilize the connectivity project

Mr Kumar

Bangladesh has ensured its remarkable achievements by expanding its textile and garment industry. Its apparel sector is booming day by day. The main export of Bangladesh is its garments. So it is easy to say that Bangladesh needs cotton. But the production of cotton is less in Bangladesh.

To fulfil the demand, Bangladesh imports cotton. On the other hand, Pakistan and Central Asian States are the main source of cotton in South Asia and Central Asia. However, Bangladesh is the overall top tenth export market of Pakistani products as Fabrics, cotton, plastic, leather, fruit, dates are the products exported to Bangladesh. Jute and medicines are many other products imported by the Pakistani market. But there are no direct shipping lines between Pakistan and Bangladesh to import and export easily. Business is affected because of no direct connection which causes late consignment and hurdles for importers and exporters.

It is very pertinent to mention that Bangladesh has made a tremendous effort to boost her economy in the past few years. Pakistan and Bangladesh have the potential to work together to boost their business ties and connectivity. Everyone is dependent on everyone in this Globalized world. States are more connected regionally and globally now. Regional connectivity is needed to bolster the development.

China-Pakistan Economic Corridor is one of the regional connectivity projects in Asia. It is a Project under China funded 'Belt and Road Initiative' (China's string of Pearls route). Bangladesh and Pakistan both have already joined in the project. Chinese president xi visited Bangladesh in 2016. He declared to invest a huge amount of dollars in Bangladesh under the Project. Bangladesh and China signed 27 agreements worth billions of dollars during his visit to Bangladesh.

Bangladesh officially joined the 'BRI project' in 2017. That was the right decision of PM Sheikh Hasina. China and Bangladesh vowed to deepen their Belt and Road cooperation during the visit of PM Sheikh Hasina to Beijing in 2019. Chinese government has already granted duty-free access to 97% Bangladeshi products to its market. Bangladesh-China bilateral trade is growing day by day. China is an important source of import for Bangladesh. China has made significant investment in the infrastructural development of Bangladesh. One of the most strategically important investments is in Payra Port of Bangladesh. China has financed and constructed the Payra Deep Sea Port project estimated to cost between US \$11 billion and US \$15 billion.

The port is the third-largest port in the country and started operating in 2016. If this port could be connected with Gwadar port via Hambantota Port, Bangladesh would have benefited ultimately. Now an opportunity is waiting for Bangladesh. CPEC is going to create some benefits for the South Asian, Central Asian and Middle Eastern countries. Bangladesh can and should exploit the connectivity project for its own interest.

New routes are available now for Bangladesh to reach Pakistan, such as through China. These routes must be utilized for increasing bilateral trade. In 2020, the volume of bilateral trade was \$644 million, which was very little considering the market and opportunities. The good news is that the volume of trade has increased significantly in 2021, as a rise in trade between Pakistan and Bangladesh has been reported.

Bangladesh and Pakistan, both are developing countries, faced with similar kind of conditions, thus, both countries should take measures and collaborate in enhancing their bilateral trade ties. Bangladesh Payra, Chattogram (Chittagong) and Monglaports can be connected with Gwadar Port via Sri Lanka's Hambantota Port. Then Bangladesh will be able to utilize the China-run CPEC connectivity project in Pakistan.

Bangladesh can easily import and export the products from Central China, Pakistan, Central Asian States, Russia and Iran. We know that Central Asian states would like to connect with Pakistan now through this project. Peshawar-Kabul-Kandahar Railway connectivity, Turkey-Iran-Afghanistan-Pakistan connectivity.

Bangladesh-Sri Lanka connectivity would also grow. Connectivity is the synonym of development. So there is no alternative in this modern globalization era. We also know the current 'Afghan Peace Process'. Bangladesh can play an important role to develop the infrastructure, many other sectors in Afghanistan utilizing this regional connectivity. Bangladesh, Pakistan and Afghanistan share a common platform like SAARC.

Bangladesh and Afghanistan both would be benefitted by bilateral trade if the political

its imports from Western and Central China. Pakistan and Bangladesh have become very serious regarding building relations with each other in the last few years. We have found great fabric and yarn manufacturers from Pakistan. Bangladesh has a very small window of opportunities available to it. Although there are issues between Pakistan and Bangladesh, the businessmen on both sides understand the importance of bilateral trade.

CPEC holds great importance and this opportunity will bring prosperity to Bangladesh as well because 30%-40% of the import is coming from China. Using CPEC as a channel, Pakistan should promote it to Bangladeshi businessmen. Pakistan exports potatoes to and imports wheat from Russia. Bangladesh also needs to export potatoes and import wheat from Russia.

Bangladesh can utilize this route easily taking the help of Pakistani businessmen. Although Bangladesh and Pakistan compete with each other in this sector, but bilateral efforts would pave the way to strengthen the business ties. In the onion crisis in 2019 in Bangladesh when India stopped exporting onion to Bangladesh, Bangladesh exported onion from Pakistan. Therefore, we understood the significance of route in emergency.

However, 80% of the Bangladeshi population is youth and they are willing to be employed by the business community. We need to help the youth on both sides to connect not only nationally but regionally and globally.

So, Bangladesh should utilize the CPEC connectivity project to maximize its own business interests. There is no alternative without connectivity with the globalized world.

CUG OFFER

COLLABORATION

Gets BETTER with UNLIMITED CALLS

For more detail please visit : www.ntc.net.np/services/cug-service

TO SUBSCRIBE OUR LATEST OFFERS

*1415#

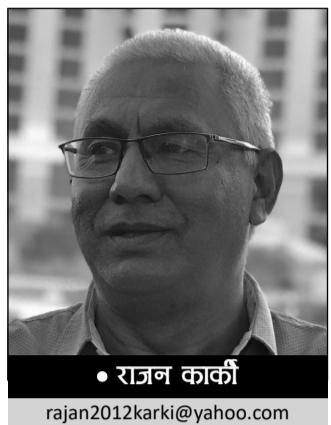
Download Nepal Telecom App

twitter.com/ndcl_nt
facebook.com/NepalTelecom.NT
Instagram.com/nepaltelecomofficial

Download on the App Store Google play

রাষ্ট্রকো সভ্বার

नेपाल-अमेरिका ७५ वर्ष लामो सम्बन्ध किन महत्वपूर्ण छ

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

२५ अप्रिल १९४७ का दिन नेपाल-अमेरिकाबीच कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापित भयो । १९५५ मा दूतावास खोलियो । ७५ वर्ष लामो यो सम्बन्धमा ससाना विवाद भए पनि सधै मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध रहयो र अमेरिका नेपालके प्रजातान्त्रिकरण र विकासको सामेदार रहदै आएको छ ।

नेपालविरुद्ध अमेरिकी नीतिमा कुनै अभिष्ठ देखिएनै । एमसिसी सहयोगमा केही विवाद उठ्यो, त्यो विवाद अमेरिकाले भिकेको होइन । नेपालले विद्युतीकरण र सडक विस्तार गर्दै नेपालको आर्थिक विकास गर्न एमसिसी परियोजना चाहियो भनेर मागेपछि अमेरिकाले दिएको हो । त्यसमा कुनै कमीकमजोरी रहयो भने त्यो नेपाली नेताहस्को भूल हो । अमेरिकाले पारदर्शी रूपमा सहयोग दियो, सहयोगका सर्त मान्यु भनेको नेपालले हो, मान्यो । एमसिसी परियोजना कार्यान्वयनमा गइसकेको छ । अब यो परियोजना कसरी समयमै सम्पन्न गर्ने र भोका जनताको आर्थिक विकासमा उपयोगी बनाउने भन्ने जिम्मेवारी नेपाल सरकारको हो ।

अमेरिकाले पहिले भारतको आँखाले हेर्ने गरेको थियो । नेपाललाई सिधै हेर्नुपर्छ र नेपालको विकासमा सघाउनुपर्छ भनेको नेपालले हो । यसकारण नेपाल-अमेरिकाको लामो सम्बन्ध शान्ति, प्रगति र प्रजातान्त्रिक समाज विकासमा सहयोगी थियो, आउने दिनमा पनि त्यर्तै हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

भूकम्पका कारणले २०१५ मा नेपाल नाक्रमी भत्ताखुरा अवस्थामा पुर्यो । अमेरिकाले

राहत दियो, सधायो । तत्काल १९० मिलियन डलर दिएको पनि हो । त्यो सहयोग बाहेक पनि अमेरिकाले बसन्तपुर दरवारदेखि विभिन्न स्कूललायतका संरचना पुनर्निर्माणमा अमेरिकाले सधाएको छ । ५० मिलियन डलर उजा र सडकका लागि एमसिसीमार्फत दिएको छ भने त्योभन्दा बढी सहयोग अन्य पूर्वाधार निर्माणका लागि यूएस एडमार्फत दिने निर्णय गरिसकेको छ । नेपाल श्रीलंकाको जस्तो आर्थिक संकटमा फस्न लायेको बेलामा अमेरिकी सहयोगको सुधुपर्योग हुनसक्यो भने त्यो साहै मद्दतयुक्त रहनसक्छ ।

अमेरिकाले नेपालमा प्रजातान्त्रिकरण, गरीबी उन्मूलन, नेपालीको आर्थिक विकास र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धहरूमा स्वतन्त्र पहिचानमा चाख दिएकाले आपरी सम्बन्ध आधुनिक सम्यताअनुकूल बन्नै गएका छन् ।

नेपाल उत्तर र दक्षिणमा विशाल क्षेत्रफल र जनसंख्या भएको चीन र भारतका बीचमा अवस्थित सानो मुलुक हो । यो मुलुक सदैव

२०२० सम्ममा अमेरिकामा १ लाख ९८ हजार नेपाली बसेबास गर्दैन् । त्यो धेरै ठूलो नेपाली समाज हो । नेपाल-अमेरिका सम्बन्ध मैत्रीपूर्ण, एकापसमा बुझ्ने, सहयोगी र सम्मानमा आधारित छ । यहीकारण नेपाली युवाले समेत शैक्षिक र अन्य विषयमा अमेरिकाबाट ठूलै अवसर पाइरहेका छन् ।

हुन त भारत खुला सीमा भएको छिमेकी हो । यसकारण नेपालमा भारतको धेरै प्रभाव छ । तर भारतीय हस्तक्षेप र संकेतका कारण भारत सरकारप्रति नेपाल जनमानसमा धृणा पनि उतिकै बढी छ । चीनसँग सम्बन्धमा तीतोपन छैन तर नेपालको विश्वासयोग्य भरोसामा खरो उत्तरे गरेको छैन । २०४६, २०६३ र २०६५ को राजनीतिक परिवर्तनमा चीनले चासो राखेन ।

चीनका कारणले नेपालको राजतन्त्र हटेकोमात्र होइन, दरवार हत्याकाण्डको छानबिनमा समेत चीन निरेक्षण रहेको थियो । यद्यपि नेपाल भारत र चीनको असल छिमेकी हो नेपाल । उदारवादी लोकतन्त्र र विश्वव्यापी आर्थिक विकास

Rajan Karki

75 years of
close relationship

लक्ष्यबाट निर्देशित यो सम्बन्ध कायम छ । आउँदा दिनमा पश्चिमले अविकसित नेपालबाट विकास र प्रजातन्त्रको नेतृत्व गर्न चासोका साथ नेपाल महत्वपूर्ण साझेदार बनेको छ ।

९-१९ आतंककारी हमलापछि अमेरिका

अधिनायकवाद, द्वन्द्व, हिसा, सम्पदा संरक्षण, प्रकृति संरक्षण, विज्ञान, प्रवृत्ति र सुरक्षा क्षेत्रमा संवेदनशील भएर अधि बढेको छ । यसकारण यो सम्बन्ध व्यापक र सक्रिय रूपमा देखापर्दैछ । अमेरिका विश्व नेतृत्वको शक्ति हो । प्रजातन्त्रका मान्यतायुक्त विचार निर्माण र राजनीति, कूटनीति अमेरिकाको प्राथमिकता

हुन् । प्रश्न छ, कूटनीतिक सम्बन्धले आपससी हित रक्षा गर्न सक्नुपर्छ । अमेरिका कति विषयमा आलोचित छ, तर प्रजातान्त्रिकरणका विषय मानिसका आवश्यकता हुन् ।

नेपालका लागि उदायमान भारतको शक्ति, उदाइसकेको चीनको आर्थिक उन्नतिसँग जोडिएको नेपालको कमजोर कूटनीतिक सम्बन्धमा भएको अवसर, चुनौती र जोखिमहरूलाई कसरी व्यवहारिक हुने भन्ने प्रश्न टड्कारो देखिन्छ । संसदबाटै एमसिसी पारित गरिसकेको नेपाल अब नावलग रहेन । राजनीतिक र कूटनीतिक परिपक्वता नेपालको अनिवार्य सर्त हो । कुनै पनि प्रकारको अधिनायकवाद, विधिमाधिको हमल आत्मघात हुनसक्छ । विश्व राजनीतिमा प्रवेश गरेपछि विकासको चासी चाखा पाइन्छ । सन्तुष्टि प्राप्त हुन्छ । स्वतन्त्र, स्वायत्त र सार्वोभासता सम्पन्न तरिकाले विश्व राजनीतिलाई संवेदन गर्न ल्याकतको विकास गर्नुपर्छ । अन्यथा अवसर समस्या बन्नसक्छ, समस्या संकटका रूपमा खडा हुनसक्छ । नेपाललाई प्राप्त कूटनीतिक आसन कति पनि ढलपल गर्न नसक्ने पार्नु चुनौती हो ।

१४ डिसेम्बर १९५५ मा नेपाल राष्ट्रसंघको सदस्य बन्ने । आजसम्म पनि यो निररत्तरा कायमै छ । नेपाल दुईपल्ट १९६९ र १९८९ मा सुरक्षा परिषदको सदस्य पनि चुनिएको थियो । नेपाल राष्ट्रसंघीय मानवाधिकार आयोगमा पनि सघाइरहेको मुलुक हो । राष्ट्रसंघको शान्ति मिसनको त नेपाल अभिन अंग नै बनेको छ ।

अमेरिकाकै सहयोग र साथ पाएर नेपाल

संयुक्त राष्ट्रसंघको ७५औं महासभामा एसिया-

प्रशान्ति क्षेत्रको तर्फबाट उपाध्यक्ष पदमा सर्वसम्मत निर्वाचित भएको छ । यस्तो सहयोगले नेपालको स्वाधीनता र सर्वोभासिकता, उदारवाद र प्रजातान्त्रिकरणमा मदत पुग्छ ।

संयुक्त राष्ट्र संघको बडापत्रमा प्रतिवद्ध भएका कारण विश्व मानिलाको आदर्श र वास्तविकतासँग सम्बन्ध गर्न सक्नैन ।

विश्व भिलेजको कन्सेप्ट विकास भइसकेको

छ । क्लाइमेट चेन्ज समस्त जीवका लागि साभा

समस्या बनेको छ । आणविक र अन्तरिक्ष पुँच बढेर गएको छ । विज्ञहरू आधुनिक अध्ययन र जीव अस्तित्वको सुनिश्चितताका लागि दिनरात मेहनत गरिरहेका छन् । यो अवस्थामा बन्द समाज कल्पनाभन्दा बाहिरको कुरा भइसक्यो । खुलापन र पादर्शिता आर्द्ध बनिसकेको छ । नेपालका विगतका अडान, आफ्नो नीतिमा

सुष्पष्टा भन जरूरी हुनपुगेको छ । उदारवाद, प्रजातन्त्र र पुँजीवाद विश्वव्यापी आकाशा बन्न थालेका छन् । नेपाल र अमेरिका दुवैको धार र धारा प्रजातन्त्र नै हो । यसकारण उर्वर भूम्बनेको नेपाली कम्युनिजमको गतिमति सुन्निन क्रम देखिन्छ, प्रजातान्त्रिक विकल्पका रूपमा उभिएर अधि बढन सक्यैन कम्युनिजम ।

बिगतमा जे देखियो, अराजकता र अविस्तारका कारण कम्युनिजम देखियो । भ्राताचार, चरित्रहीनता र नातावाद समानताको विरुद्धमा उत्थाउने पनि कम्युनिजम नै देखियो । जनताको प्रमुख एजेंडा राजतन्त्र, न्याय र सत्यमा आधारित शान्ति निर्माण र विचारसूक्षक सहमतिलाई समेत कम्युनिजमले अशान्त बनाइदियो । फलत: सुशासन स्थापित हुनसक्नैन । अधिकारीहरू अधिकारीहरू नेपालको सिक्नुपर्ण मूल विषय नियमवद्ध शासन, व्यवस्थापन र नियमवद्ध शैली नै हो ।

अमेरिकी कूटनीतिले नेपालको गरीबी उन्मूलनलाई प्राथमिकता दिएको छ । लोकतान्त्रिक जीवनशैली, कानुनीराज, रोजगारिका अवसर, आर्थिक समृद्धि र चरित्रगत सुधारको भावना जगाउन व्यापार, लगानी र व्यवसाय अभिवृद्धिमार्फत प्रेरित गरेको छ ।

बब युग बढालियो । माटो सुहाउंदो नीतिलाई आन्तरिक र बाह्य सम्बन्धको राजमार्ग बनाउने हो भने नेपाल-अमेरिका सम्बन्धले अवसरका अनेक ढोका खोल सक्छ । कुशलतापूर्वक कूटनीति र उदार राजनीति अपनाएर अधि बढ्ने हो भने नेपालमा केही वर्षमै अनेक रूपान्तरणहरू भेट्न सकिन्छ ।

राजनीतिक द्वन्द्व चुनावका बेला मुखित दुन्हन्छ । स्थानीयमा भन्दा बढी आगामी संसदको निर्वाचनमा द्वन्द्व अरु देखिने छन् । नेपाललाई चाहेको वैदेशिक लगानी, प्रविधि, रोजगारी, उत्पादन र निकासी हो । जसले बढादो व्यापार घाटा र आर्थिक मन्दीसँग जुन्न सकिन्छ । यो चाहना उदारवाद, प्रजातान्त्रवादबाट मात्र सम्भव छ । अमेरिका नेपालमा यही चाहन्छ, नेपाली पनि यही परिवर्तन चाहन्छन् । नेपाल-अमेरिका द्विपक्षीय सम्बन्ध ७५ वर्ष भएको छ । यो बीचमा धेरै प

पढथयौ हाती बसीकन सँगे वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

जन्यौ जयूदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले समिक्यो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

जसरी पनि निजगढमा विमान स्थल बनाए रै छोडने धम्की

आ आफ्नो स्वार्थ अनुसार अदालतको आदेशको विरोध र समर्थन राजनीतिक दलहरूले आ आफ्नो पार्टीगत स्वार्थलाई हेरेर सर्वोच्च अदालतले गरेरा निर्णयहरूलाई स्वागत र विरोध गर्ने गरेका हुनाले न्यायालय पनि विवादको धरामा तानिंदै आएको छ । पाँच दलीय गठबन्धनको शेर बहादुर देउवा सरकारले हचुवाका भरमा निर्णय गर्दै हचुवाकै भरमा निर्णयहरू फिर्ता लिन थालेको छ । जेष्ठ १ गतेदेखि सरकारले आइतबार पनि सार्वजनिक विदा दिने निर्णय गरेको थियो । देउवा सरकारले गरेको निर्णय एक महिनामै फिर्ता लिन सरकार बाध्य भएको छ । यस भन्दा पहिला पनि तत्कालिन सरकारहरूले आइतबार पनि सार्वजनिक विदा दिने निर्णय गरेका थिए । त्यस्ता निर्णयहरू कार्यान्वयन नहुँदै सरकारले फिर्ता लिएका थिए । पहिला नै असफल सावित भईसकेको आइतबार विदा दिने निर्णय गर्दा देउवा सरकारले कुनै अध्ययन र अनुसन्धान विनै विदा दिने निर्णय गरेपछि त्यसको चौतर्फी रूपमा विरोध भएको थियो । सरकारको उक्त निर्णय विरुद्ध सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन परेकै दिन सरकारले जेष्ठ २३ गते उक्त निर्णय असार १ गतेदेखि खारेज गर्ने निर्णय गरेको छ । यसरी हचुवाका भरमा निर्णय गरेकाले स्थानीय तहहरूले उक्त निर्णयको अवज्ञा गरेका थिए भने विद्यालयहरूले समेत अवज्ञा गर्दै आएका थिए । उक्त निर्णय कार्यान्वयनमा चुनौती देखिएको थियो भने कतिपय व्यक्तिहरूले र सरकारले नै पेट्रोलियम पदार्थको खपत कम गराउने भन्दै आएको भएपनि शनिबार र आइतबार दुवै दिन विदा हुँदा पेट्रोलियम पदार्थको खपत कम हुनुको सट्टा अभ बढेको थियो । नेपाल आयल निगमले सरकारलाई आइतबार पनि सार्वजनिक विदा दिन र सवारी साधनहरूलाई जोर विजोर गरी सञ्चालन गराउन आग्रह गरेको थियो । निगमको त्यही आग्रह अनुसार देउवा सरकारले हचुवाको भरमा गत बैशाख २६ मा बसेको मन्त्रिपरिषद् को बैठकले जेष्ठ १ गतेबाट लागू हुनेगरी आइतबार पनि सार्वजनिक विदा दिने निर्णय गरेको भएपनि एक महिनामै उक्त निर्णय फिर्ता लिन बाध्य भएको छ । यसरी कार्यान्वयन नै हुन नसक्ने निर्णय गर्दा सरकारको विश्वसनियता माथि नै प्रश्न समेत उठन थालेको छ । कार्यान्वयन हुनै नसक्ने निर्णय गर्ने र एक महिनामा फिर्ता लिनु सरकारको असफलता र नालायकीपनबाहेक अन्य केही हुन सक्दैन ।

पाँच दलीय गठबन्धनमा रहेका दलहरू नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र, नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चाभित्र अहिले व्यापक असन्तुष्टि देखिएको छ । अर्थमन्त्री जनतानं शम्पाले विरगञ्जमा पुरोर धम्कीपूर्ण भाषामा विमानस्थल बनाएरै छोडने त्यसका लागि आफू जे गर्न पनि त्यार रहेको भएपनि अभिव्यक्ति दिएका छन् । अदालतको आदेश स्वीकार गर्नु सरकारको दायित्व र कर्तव्य समेत हो त्यही अदालतको आदेशमा प्राधानमन्त्री र मन्त्री बनेका हुनाले आफूले विक्षमा निर्णय आयो भनेर अदालतको आदेशको अपमान गरेर सर्वोच्च अदालतले जे सुकै आदेश गरेपनि विमानस्थल बनाउने हल्ला चलेसँगै विभिन्न राजनीतिक दलसँग रहेका व्यापारी, जग्गा दलाल र काठ तस्करहरूले चलखेल गरि सस्तो मुल्यमा जग्गा खरिद गरेका र विमानस्थल बनाउन त्यही जग्गा चाहिने भएपनि खरिद गरेको मुल्य भन्दा धेरै मुल्यमा सरकारलाई अधिग्रहण गर्न लगाएर अर्बाँ रकम कमाउने धन्दामा लागेका छन् । त्यही कारणले गर्दा सर्वोच्च अदालतले अदालतले जे सुकै आदेश गरेपनि विमानस्थल बनाएरै छोडने त्यसको लागि आफू जे गर्ने भएपनि अभिव्यक्ति दिएका हुन् । माओवादी पार्टी निकट रहेको केही व्यापारीहरू समेत त्यही जग्गा खरिद गरेका र रुख काट्दै र काठ विक्री वितरण गरी मोटो रकम हात पार्ने भएकाले अर्थमन्त्रीले उनीहरूको सहयोगको लागि त्यस्तो अभिव्यक्ति दिएका हुन् ।

सरकारले नयाँ विमानस्थल बनाउन पर्ने भए विरगञ्ज चीनी कारखानाको नाममा सलाहीमा रहेको जग्गामा विमानस्थल बनाउँदा रुख पनि काट्दै तपर्ने र विरगञ्ज चीनी कारखाना सरकारी भएकाले चीनी कारखानाको नाममा रहेको जग्गाभाइकाले मुआज्जा समेत विनु नपर्ने वैकल्पिक व्यवस्था नयपनाई कमिसनकै लागि निजगढमा विमानस्थल बनाउने निर्णय गरेको प्रष्ट भएको छ । सिमरामा रहेको अन्तरिक विमानस्थललाई अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल बनाउन सकिने सम्भावना भएपनि यी दुई ठाउँको सम्भाव्यता अध्ययन तै नगरी धेरै रकम खर्च गर्न पाइने र जग्गाको मूल्य भन्दा धेरै बढाइया जग्गा अधिग्रहण गर्दा ढूलो धनराशी हात पर्ने उद्देश्यले निजगढमा विमानस्थल बनाउन सरकार लागिपरेको छ । वीरगञ्ज चीनी कारखानाको नाममा रहेको दुई हजार विघ्न जग्गा अधिग्रहण गर्दा ढूलो धनराशी हात पर्ने उद्देश्यले निजगढमा विमानस्थल बनाउन सरकार लागिपरेको छ । वीरगञ्ज चीनी कारखानाको नाममा रहेको दुई हजार विघ्न जग्गा अधिग्रहण गर्दा ढूलो मात्राको धनराशी जोगिन सबै भन्ने हामी ठानेका छाँ ।

अपवित्र गठबन्धनभित्र समस्या बलिभूदै, सरकार संकटतर्फ

पाँच दलीय गठबन्धनको शेर बहादुर देउवा सरकारले हचुवाका भरमा निर्णय गर्दै हचुवाकै भरमा निर्णयहरू फिर्ता लिन थालेको छ । जेष्ठ १ गतेदेखि सरकारले आइतबार पनि सार्वजनिक विदा दिने निर्णय गरेको थियो । देउवा सरकारले गरेको निर्णय एक महिनामै फिर्ता लिन सरकार बाध्य भएको छ । यस भन्दा पहिला पनि तत्कालिन सरकारहरूले आइतबार पनि सार्वजनिक विदा दिने निर्णयहरू कार्यान्वयन नहुँदै सरकारले फिर्ता लिएका थिए । पहिला नै असफल सावित भईसकेको आइतबार विदा दिने निर्णय गर्दा देउवा सरकारले गरेको थियो । यसरी हचुवाका भरमा निर्णय गरेकाले स्थानीय तहहरूले उक्त निर्णयहरूले उक्त निर्णयको अवज्ञा गरेका थिए भने विद्यालयहरूले समेत अवज्ञा गर्दै आएका थिए । सरकारको उक्त निर्णय विरुद्ध सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन परेकै दिन सरकारले जेष्ठ २३ गते उक्त निर्णय असार १ गतेदेखि खारेज गर्ने निर्णय गरेको छ । यसरी हचुवाका भरमा निर्णय गरेकाले स्थानीय तहहरूले उक्त निर्णयहरूले उक्त निर्णयको अवज्ञा गर्दै आएका थिए । उक्त निर्णय कार्यान्वयनमा चुनौती देखिएको थियो भने कतिपय व्यक्तिहरूले र सरकारले नै पेट्रोलियम पदार्थको खपत कम गराउने भन्दै आएको भएपनि शनिबार र आइतबार दुवै दिन विदा हुँदा पेट्रोलियम पदार्थको खपत कम हुनुको सट्टा अभ बढेको थियो । नेपाल आयल निगमले सरकारलाई आइतबार पनि सार्वजनिक विदा दिन र सवारी साधनहरूलाई जोर विजोर गराउँदा त्यहाँ हेरै जनताको उठिवास हुने र हजारौँ हजार रुख काट्दै पर्ने हुन्छ । विमानस्थल बनाउने सरकारको गर्ने अंग व्यवस्थापालिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका हुन् । यी तिनै अंगको काम कर्तव्य र अधिकार सावित्रान्वयनले तै व्यवस्था गरिएको छ । त्यही व्यवस्था अनुसार तिनै अंग सञ्चालन हुँदै आएका छन् । व्यवस्थापिका सासदले कानुनको निर्माण गर्ने, कार्यपालिको सासदले बनाएको कानुनको आधारमा सरकारका नाममा आदेश दिएको हुनाले अब सो आदेशको पुनरालोकन समेत हुन सक्ने सम्भावना देखिएको छैन । मुलुकका प्रमुख तिन अंग व्यवस्थापालिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका हुन् । यी तिनै अंगको काम कर्तव्य र अधिकार सावित्रान्वयनले तै व्यवस्था गरिएको छ । त्यही व्यवस्था अनुसार तिनै अंग सञ्चालन हुँदै आएका छन् । व्यवस्थापिका सासदले बनाएको कानुनको आधारमा आदेश दिएको हुनाले अब सो आदेशको पुनरालोकन समेत हुन सक्ने सम्भावना देखिएको छैन ।

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

पार्टीभित्र व्यापक असन्तुष्टि बढ्दै गएको छ । माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टिमल दाहालले त आफ्नो पार्टीका पदाधिकारी समेत चुन्न सकेको छैनन् । पार्टीको अधिवेशनबाट आफू अध्यक्षमा चुनिएपछि उनले एक हप्ताभित्रमा पदाधिकारीहरूको चयन गर्ने आशवासन नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई दिएका भएपनि पदाधिकारीहरूको चयन गर्ने आसन्तुष्टि पक्षले स्थानीय तहको असहयोग गर्न सक्ने भन्दै स्थानीय तहको निर्वाचन समेत असहयोग गरेको थियो । निर्वाचनपछि मात्र पदाधिकारीहरूको घोषणा गर्ने बताएका थिए । स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन भैसकेको छ । तर उनले आजसम पनि पदाधिकारीको घोषणा गर्न सकेका छैन, त्यही तहको निर्वाचनको भैसकेको छ । तर उनले आजसम पनि पदाधिकारीको घोषणा गर्ने बताएका थिए । स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन भैसकेको छ । तर उनले आजसम पनि पदाधिकारीको घोषणा गर्ने बताएका थिए । स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन भैसकेको छ । तर उनले आजसम पनि पदाधिकारीको घोषणा गर्ने बताएका थिए । स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन भैसकेको छ । तर उनले आजसम पनि पदाधिकारीको घोषणा गर्ने बताएका थिए । स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन भैसकेको छ । तर उनले आजसम पनि पदाधिकारीको घोषणा गर्ने बताएका थिए

कमजोर गणतन्त्र र फासीवादी उत्पात

रोशन जनकपुरी

फासीवादको उत्थानका विविध कारणमध्ये एउटा प्रमुख कारण परम्परागत निजत्वलाई जिल्ला नसक्नु पनि हो। यसेले होला, प्रसिद्ध भारतीय मार्क्सवादी विचारक एजाज अमदको भनाइमा हरेक देशले आफूअनुकूलकै फासीवाद पाउँदोरेहेछ। गत साता १९ जेठमा नेपालगञ्जमा राजतन्त्र समर्थक भिडले गणतन्त्रकी सहिद सेतु विकको प्रतिमा तोडफोड गर्नु यसेको प्रतिफल हो। कथित लोकतान्त्रिक उदारताका नाममा गणतन्त्रवादीहरूले प्रतिगामी शक्तिलाई नगण्य ठानेर दिएको स्पेस आज तूलो भइसकेको छ र अब उनीहरूले सङ्कमा जुँचे साहस गरिरहेका छन्। यो नेपाली फासीवादको विकसित रूप हो, जसले लोकतान्त्रिक उदारताभित्र योजनाबद्द अस्यास गरिरहेको छ। जनतन्त्र र गणतन्त्रको हितमा यसको वैचारिक र व्यावहारिक प्रतिरोध आवश्यक छ।

माओवादी जनयुद्ध र ०८२/८३ को संयुक्त जनआन्दोलनपछि देशमा उत्पन्न गणतान्त्रिक जनउभारका वेला, सर्पले संकटका वेला फणा लुकाएरै राजतन्त्रवादी शक्तिलाई खुम्खिएर पनि उनीहरूको उद्देश्य प्रस्तै थियो। त्यतिवेला संविधानसभामा राजतन्त्रवादी आशयको प्रतिनिधित्व राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीले गरिरहेको थियो भने सामाजिकस्तरमा शिवसेना नेपाल र विश्व हिन्दू महासंघजस्ता केही अर्धराजनीतिक धार्मिक संगठन यसका अप्रत्यक्ष सहयोगी थिए। अहिले त यस्ता कैर्यां संगठन प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष सक्रिय छन्। यी नयाँ प्रकृतिका धार्मिक संगठनहरू संकीर्ण हिन्दुत्वका नाममा धर्मभीम सुमुदायमा पहुँच बनाउँछन् भने पूर्णीनारायण शाहको तरिकर राखेर आफ्नो परम्परागत राजतन्त्रवादी समर्पण पनि प्रकट गर्नेछ।

१५ जेठ, ०६५ मा पहिलो संविधानसभाको पहिलो बैठकबाट नेपाललाई संधीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र घोषणा गरिए ६०९ सदस्यीय संविधानसभामा राजतन्त्रवादी राप्रपा नेपालका चारजना सदस्य मात्र यसको विरोधमा थिए। लोकतन्त्रको उदार सौन्दर्यका रूपमा उदार गणतन्त्रवादीले यसलाई सहज रूपमा लिए। त्यतिवेला समग्र राजनीतिमा माओवादी जनयुद्ध र गणतन्त्रवादी लोकतन्त्रवादी जनमतको उभारका कारण धेरै नाइनास्ती नगरी राजा ज्ञानेन्द्र पनि सहजै राजदरबार त्याग्न सहमत भए। तर, परिणामले के देखाएका छन् भने त्यतिवेला राजा ज्ञानेन्द्र र राप्रपा नेपालजस्ता राजतन्त्रवादी तत्वले जनआक्रोशबाट बच्न तथा आफूलाई नयाँ ढंगले संयोजन गर्न खुम्खिएको अभिनय मात्र गरेका थिए।

देश गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्ष घोषित भएपछि संविधानको उद्देश्य र मर्मविपरीत राजतन्त्रलाई आधार बनाएर गरिने राजनीति र राजनीतिक पार्टीहरू निषेधित हुनुपर्ने थियो। त्यसरी नै संविधानले भनेजस्तै धर्म व्यक्तिको निजी आस्थागत स्वतन्त्रताको विषय मात्र हुनुपर्थ्यो र यसको राजनीतिक प्रयोग पनि निषेधित हुनुपर्थ्यो। तर, भयो यसको ठीक उल्टो। राजतन्त्र, हिन्दूधर्म र गाइ चुनाव विट्नका माध्यमबाट आन्चा पुनरुत्थानवादी नियतमा प्रस्त राप्रपा नेपालगायत राजतन्त्रवादी शक्तिलाई लोकतान्त्रिक उदारताको फाइदा उठाउन सुरुदेखि नै चनाखो देखिए। बरु उनीहरूले चतुर्याङ्गूर्वक वेला-वेलामा गणतन्त्रवादी शक्तिलाई उपयोग गरेर उपप्रधानमन्त्रीको पदसम्म पुनर्समेत सफल भए। लोकतन्त्रमा राप्रपाको उपरित्तिलाई स्वाभाविक मान्नेहरूका निम्नित यो स्वाभाविक भए पनि गणतन्त्रको राजतन्त्रविरोधी आशयका दृष्टिले यो पूर्णत: अस्वाभाविक थियो।

फासीवाद, जनमुखी विचारभन्दा पनि अतितमोहर र परम्परागत भावनामा आधारित मध्यमवर्गीय वित्तीय भावनात्मक दक्षिणपन्थी

प्रवृत्ति हो। सांस्कृतिक रूपमा यसले वर्तमानलाई उपेक्षा गर्छ र इतिहासप्रति गर्व र धृणा गर्न सिकाउँछ। वीरपुर्खाहरूको गौरव, पुरातनप्रतिको सम्मान, सामाजिक र राजनीतिक जटिलताको दोष ऐतिहासिक निरन्तरताबाट कटाएर वर्तमानको राजनीति र नवसंस्कृतिमाथि थोरपन प्रवृत्ति, फासीवादको सांस्कृतिक विशिष्टता हो। यस प्रवृत्तिसँग सुरुदेखि नै निरन्तर राजनीतिक सांस्कृतिक संघर्ष र प्रतिवाद गरिएन भने यसले गणतन्त्र र लोकतन्त्र (जनतन्त्र) को सकारात्मक र अग्रगामी प्रवृत्तिलाई नित्यै जानेछ।

वर्तमानको गणतान्त्रिक राजनीतिमा पनि यही त भएको हो। कांग्रेसलागायत यथास्थितिवादी पार्टीभित्र कमजोर स्वरै भए पनि संवैधानिक राजतन्त्र र हिन्दूराष्ट्रको वकालत गर्न समूह वेलावेलामा देखिने गर्छ। कम्युनिस्ट पार्टीहरूभित्र हालसम्म खुलेर राजतन्त्रको पक्षमा स्वर सुनिएको छैन, तर आफूलाई प्रगतिवादी, मार्क्सवादी र वामपन्थी ठाने पंक्तिमा समेत संकीर्ण धार्मिकताको प्रभाव वेलावेलामा देखिने गर्छ। एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओली चितवन माडीमा रामको जन्म भएको ढूढ दाबी गर्नेछ। माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष प्रचण्ड र एकीकृत समाजवादी अध्यक्ष माधवकुमार नेपालगायत वामपन्थी नेताहरू खुलेआम धार्मिक कार्यक्रममा आफूहरूलाई सबैभन्दा बढी धार्मिक र भक्त प्रदर्शित गरिरहेका हुन्नेछ। यी वामपन्थी पार्टीहरूका दस्तावेजमा त कम्तीमा गणतन्त्रवादी र धर्मनिरपेक्ष समेतको आशयबाट टाढिएको महसुस गर्न चाहौँदैनन्।

नेपालमा पुरातन दक्षिणपन्थी फासीवादले यिनै मलिलो धारातलमा मौलाउने मौका पाएको छ। अब त उनीहरू राजतन्त्रका निम्नी प्रधानमन्त्रीलाई ज्ञापन दिनेसम्मका साहस गरिरहेका छन्। समग्र सन्दर्भमा नेपालगञ्जमा गणतन्त्रको सहिद सेतु विकको प्रतिमा तोडफोड गर्नुभित्रको गम्भीरता तथा प्रतिक्रियावादी संघेनशीलता अनुभव गर्न सकिन्छ।

गणतन्त्र राजतन्त्रविरोधी चेतना हो। ०६२ मा गणतन्त्रको जनआन्दोलनका वेला जनसमुदायले राजा वीरेन्द्रको प्रतिमा भत्काएका थिए। यसमा शताब्दियाँ पुरानो राजतन्त्रात्मक दमनविरुद्धको धृणा र आक्रोश थियो र त्यसैले यो अस्वाभाविक थिएन। गणतन्त्रका निम्नित हजारैले बलिदान पनि दिए। यस्तोमा जुनसुकै निर्माण भए पनि, कुनै राजाको प्रतिमा पुनर्स्थापित गर्ने प्रयासलाई गणतन्त्रविरोधी र गैरसंवैधानिक कार्य नै भन्नुपर्छ।

नेपालमा देखिएका नयाँ फासीवादी तत्वहरूले राजा वीरेन्द्रसहित उनको परिवारको निर्मम हत्या भएको दिन १९ जेठलाई भावनात्मक रूपमा जनमतलाई आफूतिर तान्ने प्रयासका रूपमा उपयोग गर्न चाहेको देखिन्छ। विगतमा यस दिन उनीहरूले केही नारा-जुलुस र तस्विरमा माल्यार्पणको कार्यक्रमसम्म सीमित राखेका थिए। यस वर्ष राजतन्त्रवादीहरूले गणतान्त्रिक सत्तासँग भफ्डपको स्थिति सिर्जना गरेर व्यवस्थाबाट असन्तुष्ट जनमतलाई आफूतिर आकर्षित गर्ने तथा यसलाई भोटको राजनीतिमा उपयोग गर्ने नीति लिएको देखिन्छ। जाँच प्रतिवेदनमा राजा वीरेन्द्रको हत्या दरबारभित्रकै अन्तर्विरोध र स्वार्थका कारण भएको प्रस्त छ। नाबालकसहित सम्पूर्ण परिवारको निर्मम हत्या भएको हुनाले उनीप्रति जनसामान्यमा सामान्यत: केही सहानुभूति पनि पाइन्छ। तर, यसले उनलाई गणतन्त्रमा प्रतिमा नै स्थापित गर्ने गरी गणतन्त्रमा दिनुपर्छ भन्ने ठान्नु उचित हुँदैन।

राजा वीरेन्द्रको शासनकाल पनि अन्य पञ्चायती राजाजस्तै निरंकुश नै थियो, उनको शासनकालमा पनि पञ्चायती राजतन्त्रविरोधी राजनीतिकर्मी र नेताहरू

मारिएकै हुन, जनतामाथि दमन भएकै हो। अँ, पञ्चायती शासकर्ग, उनका भारदार तथा उनका पक्षधरका निम्नित उनी राम्रा हुन सक्छन्। यस्तोमा जनआन्दोलनबाट भत्काइएको राजाको प्रतिमा पुनर्स्थापित गर्न दुःसाहस गर्न खोज्नु गणतन्त्रका सहितहरूले राजनीतिक राजाको विकास गरिरहेका अस्त्र के हुन सक्छ? यथार्थमा पुनरुत्थानवादी शक्तिहरू राजा वीरेन्द्रलाई प्रेरक पुरुष तथा उनको हत्याको दिन १९ जेठलाई राजनीतिक

यसलाई नेपालमा फासीवादी परियोजनात्मक कार्यको स्वरूपमा पनि व्याख्या गर्न सकिन्छ, जो अब देखिने गरी मौलाउको छ।

नेपाली फासीवाद, जो राजतन्त्र र संकीर्ण धार्मिकतामा आधारित छ।

गणतन्त्रका निम्नित यो घातक स्थिति हो। यसको कारकमध्ये गणतन्त्रको सहितहरूले राजनीतिक संघर्ष र प्रतिवाद गरिएन भने यसले गणतन्त्रको अपमानबाहेक अस्त्र के हुन सक्छ? यथार्थमा पुनरुत्थानवादी शक्तिहरू राजा वीरेन्द्रलाई प्रेरक पुरुष तथा उनको हत्याको दिन १९ जेठलाई राजनीतिक

प्रतिगामी शक्तिहरूले वर्तमान गणतन्त्रको फासीवादीकरण गर्न सक्ने सम्भावनालाई इन्कार गर्न सकिन्दैन। निर्वाचन

मात्रलाई लोकतान्त्रिक मानेर सन्तुष्ट हुने लोकतन्त्रवादीहरूले के बुझन जरुरी छ भने नाजीवादी तानाशाह हिटलर चुनावी लोकतन्त्रबाट नै जन्मेका थिए। यति मात्र

किन, वर्तमानमा भारत र टर्कीलगायत देशमा शासनमा वर्यस्वालाली देखिएको संकीर्ण धार्मिक दक्षिणपन्थी फासीवादी शासकीय प्रवृत्ति पनि निर्वाचनबाट विकसित भएका हुन्।

फासीवाद अर्थराजनीतिक मध्यवर्गीय सांस्कृतिक प्रवृत्ति हो भन्ने कुरा पहिले नै भनियो। यस दृष्टिले यस प्रवृत्तिको मात्रा गणतन्त्रिक पार्टीहरूभित्र पनि बद्दै गएको छ। तैपनि यसको सांगठनिक रूप राजेन्द्र लिङ्देन र कमल थापाको राप्रपा र राप्रपा नेपालजस्ता पार्टीहरूले हुन, जसले राजतन्त्र र संकीर्ण हिन्दूत्वलाई राजनीतिक एजेन्डाको र

पत्रिका पढ्ने महिला र पूजाको थाली बोक्ने पुरुष !

सुशीला शर्मा

हामीजस्ता धेरै आम महिलालाई सामाजिक भूमिकाले दुरदर्शी, जिज्ञासु, जानकार हुनबाट रोकिराखेको त छैन ? यही प्रश्नलाई यहाँ केही उदाहरणमार्फत प्रस्तुत्याउने जमर्को यस आलेखमा गर्दैछु ।

वरिष्ठ अभिनेता तथा गायक मदनकृष्ण श्रेष्ठ प्रतिभाका धनी हुन् । उनको स्वर तथा शब्द र शक्ति वल्लभको संगीत रहेको खोलावारि खोलापारि पिपलु र वर बोलको गीत मलाई असाध्य मन पर्छ ।

पछिलो समय उनले राजनराज शिवाकोटीको शब्द र संगीत रहेको 'फुलबुझे सारी' बोलको गीतमा पनि स्वर दिएका छन्, जसलाई लेजेन्ड्री भर्सन भनिएको छ । यो गीतको शब्द, संगीत र स्वर मलाई खुबै मनपर्छ । बेला बेला गुनगुनाउँचु पनि । यस गीतको म्युजिक भिडियो हेर्दा मेरो मनमा कही कुरा खेल पुगे । दृश्यमा प्रौढ जोडीको प्रेमिल र सुखमय जीवन देखाइएको छ । अधिकांश दृश्यमा श्रीमानको सेवा-सुश्रूषामा श्रीमती प्रायः श्रीमानको वरपर देखिन्छन् । श्रीमानको निकै ख्याल गर्दिन् ।

यस भिडियोमा दम्पती बीचको मायालाई प्रगाढ रूपमा देखाइएको छ । तर, यसमा देखाइएका दृश्यले पुरुषवादी सोच र पितृसत्तालाई प्रश्न दिएको छ । पत्रिका पढ्ने, लेखपढ गर्ने, कार चलाउन घरबाट कार्यालय निस्कने जस्ता काम श्रीमानको भागमा छन् । पूजाको थाली बोक्ने, श्रीमानको ख्याल गर्ने, घामपानीले श्रीमानलाई असर गर्छ कि भनी चिन्ता गर्ने जिम्मा श्रीमतीको भागमा छन् ।

यो म्युजिक भिडियो हेर्दहेर्दै मैले एक बौद्धिक महिलालाई सम्फन पुर्ण । ती महिलाले एकपटक मलाई आफ्नो अनुभव सुनाएकी थिइन् । करिब २५ वर्षअधि एक दिन उनी आफू बसेको घरको आँगनमा घाम ताप्दै पत्रिका पढ्ने, पुरुषले जस्तै ठाँट पारी कुर्सीमा घाम तापेर पढ्ने, सोमत नभएकी, सामाजिक अनुशासन नबुझेको भनेकरा राइच्छन् । घरधनी महिलाले उनलाई महिला भएर पुरुषले जस्तै ठाँट पारी कुर्सीमा घाम तापेर पढ्ने, सोमत नभएकी, सामाजिक अनुशासन नबुझेको भनेकरा राइच्छन् । घरधनी महिलालाई लागेछ- डेरा गरी बस्ने ती बौद्धिक

महिला सामाजिक मर्यादाको विपरीत छन् । ती घरधनी महिलाले समाजले सिकाए अनुसारकै धारणा व्यक्त गरेकी थिइन् ।

आज यस गीतको भिडियो हेर्दै गर्दा ती बौद्धिक दिदीको अनुहार मेरा सम्पन्नामा आयो । र, लाग्यो- यस समाजले पत्रिका पढ्ने, लेखपढ गर्ने, कार चलाउने, कार्यालय जाने पुरुष नै हो भनी स्थापित गरेको छ । यस भिडियोमा पत्रिका पढ्ने महिला र पूजाको थाली लिने पुरुष देखाएको भए ! के हाम्रो समाजलाई यस्तो पचाउँदैन ?

हालसालै एक व्यापारी महिलासँग मेरो भलाकुसारी भयो । उनी पढेलेखेकी महिला भएको पसलमा गर्ने । ती महिलाले कस्टमरलाई विनम्र भावमा भन्दै थिइन्- आउनुस, फलानो सामान

स्त्रीत्व वा नारित्वको कुनै मानक छैन, यो समाज हेरी फरक छ । हामीकहाँ भने पतिको सेवा गर्ने, छोराछोरी वा घरका अन्य सदस्यको हेरचाह गर्ने, घरायसी काममै सीमित हुने वा राजनीति, आन्दोलन र बहसमा नजाने आदिलाई नै नारित्वको रूपमा लिइएको पाइन्छ ।

कतिपय प्राकृतिक जैविक कारण महिलाका भूमिका वा जिम्मेवारी पुरुषका भन्दा भिन्न हुन्छन् । जस्तो : बच्चा जन्माउने र दूध चुसाउने । यसो भन्दैमा, छोराछोरीको हेरचाह गर्ने जिम्मा पुरुष वा पिताको हुँचै होइन भन्ने होइन । महिला र पुरुष सहअस्तित्वका हुन् र बाबारी नै सहभागिता हेरेके क्षेत्रमा हुनुपर्छ । महिलाका जिम्मेवारीमा पुरुषको पनि उत्कृति साथ र सहयोग हुने अवस्था नभएसम्म महिलाको भूमिका फेरि उही दोस्रो दर्जाको नागरिक नै हो । अभै

● ● ●
करिब २७ वर्षअधि एक दिन एक बौद्धिक महिला आँगनमा घाम ताप्दै पत्रिका पढ्न्दै थिइन् । यो देखेपछि घरधनी महिलाले उनलाई 'महिला भएर पुरुषले जस्तै ठाँट पारी कुर्सीमा घाम तापेर पढ्ने, सोमत नभएकी, सामाजिक अनुशासन नबुझेकी' भनेर कराइच्छन् ।
● ● ●

लैजानुस । उनी पढेलेखेकी महिला हुन् । सामान लिइसकेपछि मैले बिल मार्ग । उनले मलाई कुन अफिसमा काम गर्नुहुन्छ भनेर सोधिन् । मैले भन्ने- खासै केही गर्दिनै, कहिलेकाहाँ यसो पत्रपत्रिका लेख्छु । पत्रपत्रिकामा लेख्ने कामलाई उनले 'त्यो लेखापढी ?' भनी सोधिन् ।

मलाई के लाग्यो भने, महिलाले पत्रपत्रिकामा लेख्नु भन्ने उनलाई त्यति ख्याल छैन । अर्थात, उनलाई मोटामोटी रूपमा लागेको रहेह- पत्रिका पढ्ने, त्यसो त, घरको कामधन्दा, अनेक भफ्मेलाले गर्दा उनलाई आजसम्म पत्रपत्रिका हेर्ने फुर्सद नै मिलेनछ ।

केही प्रकाण्ड विद्वान् कहलिइसकेका पुरुष पनि महिलाहरू महिलावादी हुने होइन, स्त्रीत्व वा नारित्व भएको हुनुपर्छ भन्नेमा विश्वास राख्ने रहेहन्छ । तर,

पनि हाम्रो समाजमा घरायसी काम महिलाको मात्र हो भन्ने सोचिन्छ । यस्तो सोचमा परिवर्तन ल्याउन समाज वा राज्यले के गर्नुपर्न हो ? यसमा पनि आज बहस आवश्यक छ । महिला र पुरुषको सहकार्यबाट बनेको समाज कम हिसात्मक र न्यायिक हुन सक्छ । यसमै हामी सचेत हुनुपर्नेछ, ध्यान दिनुपर्नेछ । यसमा राज्यले समाजका मानिसलाई बुझाउँदै जानुपर्छ । सबै काम राज्यले मात्र गर्नुपर्छ भन्ने होइन, केही न केही परिवर्तनको सुरुआत त आफूबाटे गर्नुपर्छ । उदाहरणका लागि, समाजका सचेत वर्गले भन्न सक्नुपर्छ- महिलालाई विभेद गर्दिनै, जातपात मान्दिनै, समाजमा विभेदमा परेका वर्गको पक्षमा बोल्छु । सचेत वर्गले भन्न सक्नुपर्छ- महिलालाई विभेद गर्दिनै, जातपात मान्दिनै, समाजमा गर्दा उनलाई आजसम्म पत्रपत्रिका हेर्ने फुर्सद नै मिलेनछ ।

इम्बोस्ड नम्बर प्लेट अनिवार्य गर्ने निर्णयबाट पछि हट्यो यातायात विभाग

काठमाडौं । यातायात व्यवस्था विभागले सावारीसाधनमा इम्बोस्ड नम्बर प्लेट जडानलाई अनिवार्य नगर्न भएको छ । विभागले मंगलबाट प्रेस विज्ञाप्ति जारी गर्दै आगामी साउनदेखि इम्बोस्ड नम्बर प्लेट जडान भए-नभएको अनुगमन मात्र गरिने जनाएको हो । विभागले गर्त शुक्रबार एक सूचना जारी गर्दै साउनदेखि व्यवस्थामा र गण्डकी प्रदेशमा दर्ता भएका सावारीसाधनमा इम्बोस्ड नम्बर प्लेट जडान नगरेमा कारबाही गर्न चेतावनी दिएको थियो । तर, यस विषयमा सर्वत्र आलोचना भएपछि विभाग आफ्नो निर्णयबाट पछि हटेको हो ।

नेपालको यातायात क्षेत्रलाई थप व्यवस्थित बनाउँने भन्दै सरकारले अनिवार्य गरेको इम्बोस्ड नम्बर प्लेट जडानले सेवाग्राहीले सास्ता खेन्जुपरेको छ । विभागले इम्बोस्ड नम्बर प्लेट जडान तत्काल हुने बताए पनि सेवाग्राहीले तीन दिनदेखि लाइनमा बस्नुपरेको गुनासो गरेका छन् । विभागले आगामी साउनदेखि इम्बोस्ड नम्बर प्लेट अनिवार्य गरिने सूचना जारी भएपछि यातायात व्यवस्था कार्यालयहरूमा हुने भएकाले सावारीधनीले

अनलाईन प्रणालीमार्फत गरेको आवेदन र त्यससँग सम्बन्धित विवरण रूजु गरी इम्बोस्ड नम्बर प्लेट प्रदान गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित यातायात व्यवस्था कार्यालय भएको विभागको भनाइ छ । कार्यालयबाट जारी भएको नम्बर प्लेट सम्बन्धित सवारीसाधनको धनीको बायोमेट्रिक सार्वानासहित पर्सनलाइजेसन गर्ने र फिटिङ गर्ने जिम्मेवारी सेवाप्रदायक हो ।

यसका अतिरिक्त इम्बोस्ड नम्बर प्लेट कार्यान्वयनका लागि आरएभाइडी गेट नम्बर नहुने पूर्वाधार नभएको विभागको दाबी छ । गेट इम्बोस्ड नम्बर प्लेट जडान गरिसकेपछि त्यसको उपयोगिता वद्दि गराउने सरचना हो । यो कुनै निश्चित बिन्दुबाट कुनै समय अन्तरालमा कति र कस्तो प्रकारका सवारीसाधन वारपार भए भनी स्वचालित रूपमा तथाक राख्ने पूर्वाधार हो । यो गेट राख्नुपर्ने स्थान सडक विभागको पर्सनलाइजेसनको प्रबन्ध अपार्टमेन्टको प्रबन्धक विभागको लागि अनुमति प्राप्त हुनासाथ सप्ताहमा विभागले व्यवस्था कार्यालयहरूमा हुने भएकाले सावारीधनीले

खेलकुद

एसियन कप छनोटमा नेपाल जोर्डनसँग पराजित

एफकी एसियन कप २०२३ को अन्तिम चरणको छनोटको पहिलो खेलमा नेपाल जोर्डनसँग २-० ले पराजित भएको छ । समूह ए अन्तर्गत कुवेतको जाविर अल अहमद स्टेडियममा बुधबार राति भएको खेलमा नेपालले दुवै गोल दोस्रो हाफमा खाएको थियो । जोर्डनले अन्तिम २१ मिनेटमा दुई गोल गरेको थियो ।

जोर्डनसँग नेपाल पराजित भएको यो चौथो पटक हो । अहिलेसम्मको पाँच भेटमा नेपालले जोर्डनलाई एक पटक मात्र बाबरीमा रोकन सकेको छ ।

यसै खेलमार्फत यसेको प्रदर्शन गरे पनि नेपालले हार रोकन सकेको छ । दिपले पहिलो हाफमा पेनाल्टी बचाउँदै नेपालको अवसर दिवा दिपले त्यसलाई बचाउँदै नेपालको संकट टारेका थिए । तर दोस्रो हाफमा जोर्डनले अर्को पटक पेनाल्टी पाँडङ गोल गर्न्यो ।

खेलाडी प्रशिक्षक विवादका कारण नियमित कप्तान किरणकुमार लिम्बुसहित ११

● एभरेस्ट बैंकको ऊर्जा ऋणपत्र लक्ष्मी क्यापिटलले निष्कासन गर्ने

यस लक्ष्मी क्यापिटल मार्केट लिमिटेडले एभरेस्ट बैंक लिमिटेडको ऊर्जा ऋणपत्र निष्कासन तथा बिक्री प्रबन्धन गर्ने भएको छ । बैंकको दुई अर्ब रुपैयाँ बाबरको एभरेस्ट बैंक लिमिटेड ऊर्जा ऋणपत्र,

२०८१ निष्कासन तथा बिक्री प्रबन्धन गर्न दुई कम्पनीबीच सम्झौता भएको हो ।

सम्झौतामा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुदूश खालिङ र क्यापिटलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राजीव सापकोटाले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ । बैंकले प्रतिक्रिता एक हजार रुपैयाँका दरले २० लाख युनिट ऋणपत्र बिक्री गर्ने जनाएको छ ।

जसपत्रे ४० प्रतिशत अर्थात् ८० करोड रुपैयाँ बाबरको आठ लाख युनिट सर्वसाधारणलाई र बाँकी ६० प्रतिशत अर्थात् एक अर्ब २० करोड रुपैयाँ बाबरको १२ लाख युनिट व्यक्तिगत तवरबाट बिक्री गरिने बैंकले जनाएको छ । १० वर्ष अवधिको उक्त ऋणपत्रमा वार्षिक पाँच दशमलव ५ प्रतिशतका दरले त्रैमासिक रूपमा व्याज भुक्तानी गर्ने जनाइएको छ ।

● 'सफा धरान, स्वस्थ धरान' अभियानलाई मेगा बैंकको सहयोग

मेगा बैंक नेपाल लिमिटेडले धरान उपमहानगरपालिकाले सञ्चालन गरेको 'सफा धरान, स्वस्थ धरान' नामक अभियानमा सहयोग गरेको छ । बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वान्तर्गत धरान उपमहानगरपालिकाका मेयर हर्क सामाड राईलाई १० वटा डस्ट्रिबिन हस्तान्तरण गरेको हो ।

धरानको भानुचोकमा गरिएको कार्यक्रममा धरान उपमहानगरपालिका-२ का अधिकारी रमेश राई, मेगा बैंकका प्रदेश नम्बर १ का प्रमुख विवेकबहु चौपाने तथा धरान शाखाका प्रबन्धक सविन श्रेष्ठलगायतको सहभागिता रहेको बैंकले जनाएको छ ।

कार्यक्रममा धरान उपमहानगरपालिकाका नवार्चित मेयर राईले 'सफा धरान, स्वस्थ धरान' अभियानमा साथ दिएकोमा खुसी व्यक्त गर्दै मेगा बैंकलाई धन्यवाद दिए । मेयर राईले आगामी दिनमा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वान्तर्गत धरान गरिएका डस्ट्रिबिनहरू भानुचोक वरपर राखिने उपमहानगरपालिकाले जनाएको छ ।

● ठूलो क्षमताका विद्युतीय गाडीको राजस्व बढेकोमा नाडा असन्तुष्ट

नाडा अटोमोबाइल एसोसिएसन नेपालले एक सय किलोवाटबन्दा बढी क्षमताका विद्युतीय सवारीसाधनमा भन्सार तथा अन्तःशुल्क अत्यधिक वृद्धि गरेको भन्दै असन्तुष्ट जनाएको छ । एसोसिएसनले पत्रकार सम्मेलन गरेर नेपालको भीगोलिक अवस्थाअनुसार

दुई सय किलोवाट क्षमतासम्मका विद्युतीय सवारीसाधनमा भन्सार तथा अन्तःशुल्क अत्यधिक वृद्धि गरेको भन्दै असन्तुष्ट जनाएको छ ।

बैंकले नेपालमा उत्पादित विद्युतीय ऐप्लियम पदार्थको विकल्पका रूपमा प्रयोग गरी छिमेकी मुलुकसँगको व्यापार घाटालाई कम गर्ने आधारलाई ठूलो क्षमताका विद्युतीय गाडीमा बढाएको भन्सार र अन्तःशुल्कले कमजोर बनाएको एसोसिएसनको भनाइ छ । नेपालको आफ्नै उत्पादन जलविद्युतलाई

विद्युतीय सवारीसाधनलगायतका विभिन्न वस्तुहरूमा प्रयोग गरी विदेशी मुद्राको बचत गर्ने मायमका रूपमा लिएको स्पष्ट देखिए पनि बजेटले भने त्यसको विपरीत गरेको जनाइएको छ । यसले विद्युतीय सवारीसाधनको प्रयोगलाई प्रोत्साहनको सट्टा दुरुस्ताहित गरिएको एसोसिएसनले ठर गरेको छ । एसोसिएसनले विज्ञप्तिमा भनेको छ, 'केही समयअघि मात्रै नेपाल सरकारले देशको वर्तमान विदेशी मुद्रा सञ्चितमा सुधार ल्याउन निजी प्रयोजनका सवारीसाधनको असार मसान्तसम्मका लागि आयातमा रोक लगाएको छ ।' बजेटले दुई सय सिसीभन्दा माथिका मोटरसाइकलमा पनि भन्सार तथा अन्तःशुल्कमा भारी वृद्धि गरेकाले त्यस किसिमका मोटरसाइकलको बिक्री-वितरण गर्दै आएका अटोमोबाइल व्यवसायीहरूले व्यवसाय नै बन्द गर्नुपर्ने अवस्था उत्पन्न भएको एसोसिएसनले जनाएको छ ।

● वायुसेवा निगमका महाप्रबन्धक पौडेल बर्खास्त

सरकारले नेपाल वायुसेवा निगमका महाप्रबन्धक डिमप्रसाद पौडेललाई बर्खास्त गरेको छ । सोमबार बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले पौडेललाई बर्खास्त गरेको संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्योग मन्त्रालयले जनाएको छ । पौडेललाई यसअधि मन्त्रालयले स्पष्टीकरण सोधेको थियो ।

दुईपटकसम्म स्पष्टीकरण सोधा चित्तबुझदो जवाफ नआएपछि पौडेललाई बर्खास्त गरिएको पर्यटनमन्त्री प्रेम आलेका स्वकीय सचिव हेमन्त रेमीले बताए । निगमको हितविपरीत काम गरेको उल्लेख गर्दै मन्त्रालयले महाप्रबन्धक पौडेललाई मन्त्रालयमा तानेको थियो ।

संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्योगनम्नी प्रेमबाहुदुर आलेले पौडेलले निगमको हितविपरीतमा काम गरेको भन्दै बर्खास्तका लागि मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव लगेका थिए । तत्कालीन केपी शर्मा ओली नेतृत्वको सरकारले पौडेललाई चार वर्षका लागि निगमको महाप्रबन्धकमा नियुक्त गरेको थियो ।

● मुक्तिनाथ विकास बैंकका ग्राहकलाई अन्नपूर्ण केबलकारमा छुट

मुक्तिनाथ विकास बैंक लिमिटेडका भिसा डेबिट कार्डवाहक तथा मोबाइल बैंकिंग ग्राहकले पोखरा अन्नपूर्ण केबलकारको सेवामा छुट पाउने असर तथा उल्लेख गर्दै मन्त्रालयले ग्राहकलाई चार वर्षका लागि नियुक्तमा १० प्रतिशतसम्म छुट प्राप्त गर्न सक्ने जनाइएको छ ।

पोखराको सेदीदेखि सराडकोटसम्म हालै सञ्चालनमा आएको केबलकार पर्यटकको आकर्षक गन्तव्य बनेको कम्पनीले जनाएको छ । केबलकारको टप स्टेसन सराडकोटमा सिवड, स्काई साइकिल, टावर रेस्टरेन्टलगायतका अन्य विभिन्न सेवाहरू उपलब्ध रहेको जनाइएको छ ।

साथै, बैंकले डिजिटल कारोबारलाई प्रोत्साहन गर्न बैंकको एटिएम कार्ड प्रयोग गरी नेपालभरि रहेको भिसा नेटवर्कमा आबद्ध जुनसुकै बैंकको एटिएम मेसिनबाट निःशुल्क रकम किम्बन सकिने व्यवस्था गरेको बैंकले जनाएको छ । त्यसैगरी प्रिपेड डलर कार्ड, मोबाइल बैंकिंग, क्युआर कोड, अनलाइन कर्जा आवेदन, अनलाइन खाता खोल्ने, इन्टरनेट बैंकिंग, खातामै रेमिटान्स जम्मा तथा मिस्टकल बैंकिंग, खातामै रेमिटान्स जम्मा तथा प्रदान गरिरहेको बैंकले

● भरतपुरमा ग्लोबल आइएमईको भवन शिलान्यास

ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडले भरतपुरमा निर्माण गर्न लागेको कार्यालय भवनको शिलान्यास भएको छ । चितवनको भरतपुरमा महानगरपालिका बडा नं. १० स्थित भरतपुर हाइटमा निर्माण गर्न लागेको

कपोरेट

कार्यालय भवनको शिलान्यास बैंकका अध्यक्ष एवं नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढाकाले गरेका हुन् ।

यसका साथै बैंकले लगभग पाँच सयजनाको सहभागितामा वित्तीय साक्षरता जगाउने उद्देश्यका साथ डिजिटल बैंकिंगसम्बन्धी सचेतना न्यालीको पनि आयोजना गरेको जनाएको छ । सचेतना न्याली नारायणी नदी-किनारबाट सुरु भएर पूर्व-पश्चिम राजमार्गान्तर्गत नारायणगढको पुल्योक, सहिदचोक, लायन्सचोक वृद्धिरुद्धरण भवन शिलान्यास स्थलमा पुरी सभामा परिणत भएको बैंकले जनाएको छ ।

बैंकले हाल देशका ७६ जिल्लामा दुई सय ८८ शाखा, दुई सय ६० एटिएम, दुई सय ७५ शाखाहरित बैंकिंग सेवा, ५१ एक्सटेन्सन तथा राजस्व संकलन काउन्टर तथा तीनवटा वैदेशिक प्रतिनिधि कार्यालयमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ ।

● देवघाटमा महिला लघुवित्तको वित्तीय साक्षरता

महिला लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको देवघाट शाखाले कार्यालयान्तर्गतको केन्द्र प्रमुखको कार्यशाला गोष्ठी तथा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम गरेको छ । ६५ जना केन्द्र प्रमुखहरू सहभागी रहेको गोष्ठीमा केन्द्र प्रमुखका काम, कर्तव्य, अधिकार, केन्द्रको दायित्व, सामूहिक जिम्मेवारीजस्ता विषयमा महिला लघुवित्तका देवघाट शाखाका प्रमुख रविन दाहालले जानकारी गराएका थिए ।

उनले संस्थाको नयाँ सेवा-सुविधा एवं कर्जा तथा बचतका प्रकारहरूसारे समेत जानकारी गराए । बजारमा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले धेरै भएको अवस्थामा रोजेर, छानेर र होसियार भएर मात्र सदस्य बन्न एवं बनाउन केन्द्र प्रमुखहरूसँग उनले आग्रह गरेका थिए ।

उपरिथित केन्द्र प्रमुखहरूलाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले दिने सेवा-सुविधा, कर्जा सदुपयोगिताको महत्व, सदस्यता दोहोरोपनाले पार्ने असर तथा लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूले समाजमा पारेको सकारात्मक तथा नकारात्मक असरहरू, कृषिमा वित्तीय संस्थाको लक्ष्य, बचतको महत्वलगायत विषयमा वित्तीय संस्थाका अनुगमन तथा निरीक्षण विभागीय प्रमुख बुद्धिसागर न्यौपानेले जानकारी दिएका थिए ।

गठबन्धन...

मन्त्रीमा नाम सिफारिस गरिएका व्यक्तिहरू पार्टी नेतृत्वप्रति आक्रोशित भएका छन्। पार्टी अध्यक्ष माधव नेपालले आर्फे निर्णय गरेर आफ्नो पार्टीका मन्त्रीहरू हेरफेर गर्ने भन्दै नयाँ व्यक्तिहरूका नाम सिफारिस गरेका भएपनि अनितम समयमा उनी प्रधानमन्त्री सामू भुक्तै आफ्नो निर्णय फिर्ता लिएका थिए। अहिले नेकपा एकीकृत भित्र उडाटा विषयले महत्व पाएको छ। नेकपा एकीकृत पार्टीभित्र पार्टी अध्यक्ष नेपालले निर्णय गर्ने हुन कि कांग्रेसका सभापति एवं प्रधानमन्त्री दउवाले भन्ने ? प्रधानमन्त्री देउवाले नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी निर्माण गरिदिएका हुनाले माधव नेपाल देउवाको कुरा काट्न सक्ने अवस्था देखिएका छैन। टाउको गरेर राजनीतिक दल विभाजन सम्बन्धी अध्यादेश ल्याएर देउवाले नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी निर्माण गर्न सहयोग गरेकाले गर्दा मात्र माधव नेपाल पार्टी अध्यक्ष बन्न पाएका हुन भन्ने माधव नेपालले नेकपा एमालेलाई विभाजन गरेर देउवालाई प्रधानमन्त्री बन्न सहयोग गरेका हुन्। त्यही कारणले गर्दा अहिले गठबन्धनमा रहन माधव नेपाललाई बाध्यता रहेको छ। पाँच दलीय गठबन्धन गरेर

स्थानीय तहको निर्वाचनमा गएपनि एकीकृत समाजवादीले राम्रो परिणाम ल्याउन नसकेपछि एकीकृत समाजवादीमा गएका व्यक्तिहरू नेकपा एमालेमै फर्किन सक्ने अवस्था देखिएपछि पछिल्लो समयमा माधव नेपाललाई संकट बढेको छ। मन्त्रिपरिषद्को हेरफेर पछि त्यो संकट अभ बढेने निश्चित जस्तै देखिएको छ।

सत्ता गठबन्धनमा रहेको माओवादी केन्द्रभित्र समेत आफ्नो पार्टीबाट मन्त्री भएकाहरूलाई फेरबदल गर्नुपर्ने आवाज उठिरहेको छ भने जनता समाजवादी पार्टीभित्र समेत व्यापक असन्तुष्टि बढेको छ। पार्टी अध्यक्ष उपेन्द्र यादव र राष्ट्रिय परिषद् अध्यक्ष बाबुराम भट्टराईलाई द्वन्द्व बढेको छ। पार्टी अध्यक्ष यादवले एकलोटी निर्णय गर्ने गरेको र टिकट वितरणमा समेत स्थानगत निर्णय नगरि एकलोटी गरेको सत्ता गठबन्धनसँगको निर्णयमा पार्टीभित्र कुनै पौरामर्श नगरेको आरोप यादवाथि लाग्दै आएको छ। पार्टीभित्रको असन्तुष्टिका बारेमा छलफल गर्न केन्द्रीय समितिको बैठक माग गरेपनि अध्यक्षले वेवास्ता गरेको भन्दै केन्द्रीय समितिका सदस्यहरूले रोप प्रकट गर्न थालेको छन्। डा. बाबुराम भट्टराई पक्षले त अशोक राईलाई अध्यक्षमा मनोनित नगरेको आरोप लाउँदै आएको छ। जसपाभित्र पनि आफ्नो पार्टीबाट मन्त्रिपरिषद्मा पठाइएका व्यक्तिहरूलाई फिर्ता

बोलाएर नयाँलाई मन्त्री बनाउनुपर्ने आवाज बुल्न्द भएको छ। यी सौं कारणहरूले गर्दा मन्त्रिपरिषद्मा हेरफेर भएमा नेकपा एकीकृत र जनता समाजवादीमा तुलै भूकम्प जान सक्ने सम्भावना देखेको आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई जोखिममुक्त बनाउनका लागि प्रधानमन्त्री देउवाले लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीलाई सरकारमा सहभागि गराउने प्रयास गरिरहेका छन्। सत्ता गठबन्धनमा रहेको दलहरूमध्येत्रै समस्या उत्पन्न हुन सक्ने आकलन गरेरै प्रधानमन्त्री देउवाले लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीलाई देखिएपनि निर्वाचनको मिति तोक्ने प्रयास गरेका भएपनि निर्वाचन आयोगले निर्वाचन अधि नयाँ मतदाताको नामावली संकलन गर्न र मतदाता सूची सच्चाउनुपर्ने एक महिनाको समय तै कानुनले तै दिएको भन्ने जानकारी प्रधानमन्त्रीलाई दिएको र आयोगले असामरी त्यो कार्य पूरा गर्ने तयारी गरेपछि अब तालुल गरेर असाम महिनामरी सरकार सञ्चालन गर्ने र श्रावणको पहिलो सातामा प्रदेशसभा र संघीय संसदको निर्वाचनको मिति घोषणा गर्ने रणनीतिमा प्रधानमन्त्री देउवा लागि परेका छन्। निर्वाचनको मिति तोकिएपछि दलहरूमा समस्या देखिएपनि सरकारलाई कुनै समस्या आउन नसक्ने भएकाले असाम महिनामरी दलहरूलाई थामथुम पार्ने रणनीतिमा निर्वाचनको पठाइएका व्यक्तिहरूलाई फिर्ता

प्रधानमन्त्री बनेका हुन्। आफ्नो स्वार्थ पुरा हुने निर्णय अदालतले दिवा अदालतको निर्णयको तारिक गर्ने तर त्यही अदालतले प्रक्रिया नै नपुऱ्याई निर्माण गर्न लागिएको विभाजन स्थलको निर्माण कार्य लाई रोकन दिएको आदेशको विरोध गर्नु पार्टीगत स्वार्थ र व्यक्तिगत स्वार्थ हेर्नु वाहेक अन्य केही हुन सक्दैन। अर्थमन्त्री जनार्दन शर्माले त अदालतले जे सुकै निर्णय गरेपनि निजगढ विभाजन स्थल बनाएर छोड्ने भन्दै आर्थिक वर्ष २०७९ /८० का लागि बजेट समेत छुट्याएका छन्। कुनै निर्णयको पक्ष

र विपक्षमा आलोचना हुनु स्वभावि कै भएपनि सरकारको मन्त्रीहरूसांसदहरू र ससदीय समितिहरूले नै अदालतको निर्णयको विरोध गर्नु त्यो पनि धम्की कै भाषमा त्यसलाई अदालतको मान हानी गरेको ठहरिन्छ। सासद मन्त्रीहरूका त्यस्ता टिप्पणीहरू अतिरिजित पूर्ण रहेका छन्। कमसेकम उनीहरूले निर्णयको पूर्ण पाठ आउन्ज्ञे धैर्यता लिनु पर्दथ्यो। निर्णय चित्त नबुझेकोमा कानुनी प्रकृया अपनाउनुको सहा न्यायाधिसलाई धम्कीपूर्ण भाषमा धम्की दिनु कुन प्रजातान्त्रिक पद्धतीभित्र पर्दछ त ?

मन्त्री र...

त विभाजनस्थल निर्माणका लागि भारतसँग कुरा गर्नुपर्ने समेत बताएको थिए। तर सर्वोच्च अदालतले निर्णयको पूर्ण पाठ नै सार्वजनिक नगरी सकेको अवस्थामा काल्पनिक ढुग्गले मन्त्रीहरू र दलका शिर्ष नेताहरू नै अदालतको निर्णयका विरुद्ध खनिनु भएको अदालतको निर्णय स्वीकार गर्नेनौ भन्नु हो। पाँच दलीय गठबन्धनको नेतृत्व गर्ने प्रधानमन्त्री बनेका शेरवाहुदुर देउवा अदालतको आदेश वाटै

प्रधानमन्त्री बनेका हुन्। आफ्नो स्वार्थ पुरा हुने निर्णय अदालतले दिवा अदालतको निर्णयको तारिक गर्ने तर त्यही अदालतले प्रक्रिया नै नपुऱ्याई निर्माण गर्न लागिएको विभाजन स्थलको निर्माण कार्य लाई रोकन दिएको आदेशको विरोध गर्नु पार्टीगत स्वार्थ र व्यक्तिगत स्वार्थ हेर्नु वाहेक अन्य केही हुन सक्दैन। अर्थमन्त्री जनार्दन शर्माले त अदालतले जे सुकै निर्णय गरेपनि निजगढ विभाजन स्थल बनाएर छोड्ने भन्दै आर्थिक वर्ष २०७९ /८० का लागि बजेट समेत छुट्याएका छन्। कुनै निर्णयको पक्ष

देउवा...

सरकारमा सहभागि भएका दलहरूमा नेपाली कांग्रेसका ६१, माओवादी केन्द्रका ४१, नेकपा एकीकृतका २३, जसपाका १९ र राष्ट्रिय जनमोर्चाका १ गरी १ सय ५३ सांसद रहेको छन्। अहिले संसदमा जम्मा सांसदको संख्या २ सय ६६ रहेको र त्यसको बहुमत भएको १ सय ३४ सांसद संख्या हो।

नेकपा एकीकृत र जनता समाजवादीका आधा सांसदले विद्रोह गरेमा सरकारा अल्पमतमा पर्ने जोखिम रहेकाले १३ सांसद रहेको लोकतान्त्रिक समाजवादीलाई प्रधानमन्त्रीले सरकारमा लगेर जोखिमुक्त हुने प्रयास गरिरहेका छन्। १९ जना सांसदले विद्रोह गरेको खण्डमा सरकार अल्पमतमा पर्ने भएकाले १३ सांसद रहेको लोसपालाई सरकारमा लगेर सत्ता बदाउने प्रयासमा प्रधानमन्त्री देउवा रहेका छन्। नेकपा एकीकृत

समाजवादी भित्र मन्त्री बदलने विषयले गर्दा पार्टीभित्र चर्को विवाद रहेको र केही मन्त्रीहरूले आफूहरूले पद छोड्नुपरेको खण्डमा पार्टी नै विभाजित गर्ने सक्ने भने खालको अभिव्यक्ति दिएका हुनाले प्रधानमन्त्री देउवा त्यसलाई किम्बा बजेट पारित न भएको भएपनि फिर्ता बोलाइने भनिएका मन्त्री र नयाँ मन्त्री बनाइने भनेर नाम सिफारिस गरिएका व्यक्तिहरू दुवैतरफका आक्रोशित भएको छन्। यसरी नेकपा एकीकृत पार्टी देउवाको कारणले गर्दा गठन भएको र देउवाको कारणले गर्दा विभाजित हुन सक्ने सम्भावना समेत देखिएको छ। नेकपा एकीकृतका केही नेताहरू र केही नेताहरूको भनेका एमालेमै फर्किने र केही नेपाली कांग्रेसमा प्रवेश गर्न सक्ने सम्भावना समेत रहेको छ। केही सांसदहरूले देखाउन थालेपछि नेपाल भूराजनीतिको चेपातामा पर्ने खतरा बढेको छ। आर्थिक संकट, भूराजनीतिक संकट परिहाल्यो भने नेपालका लागि मृत्युघाणटा पनि हुनसक्छ। यही बुफेर विज्ञहरूले सर्तक हुन सुभाइरहेका छन्।

गर्छन, तिनलाई घरधरिष्ट्रै परेसर थुत्तै कुट्टै भ्यानमा हालेर थुनछेक गर्ने काम भइरहेको छ। राजधानीमा स्वतन्त्र मेयरले जिते पछि स्वतन्त्रलाई फेल बनाउने षडयन्त्र सताधारी ५ दलीय गठबन्धनले गरिरहेका छन्। माओवादी आतक रोकियो भन्नान्ते आम नागरिकका लागि फोहरको राजनीतिले माओवादी आतकलाई सम्झाइदिएको छ। यतिसम्मको जंगलराजलाई ५ दलीय गठबन्धनले लोकतन्त्र भन्नान्। लाजको मर्जु ? भन्नान् आम नागरिक।

राष्ट्रसंघमा...

हुन त कूटनीतिलाई स्वार्थमा चलाउने र राजदूतहरूसमेत राजनीतिक भागबजामा नियुक्त गर्नेहरूका लागि परराष्ट्रनीति बाँदरको हातको नरिल हुँदै आएको छ। यहीकारण उत्तर र दक्षिण सम्बन्ध विस्सिएको छ। पश्चिमाहरूले रणनीतिक रूपमा नेपालमा सक्रियता देखाउन थालेपछि नेपाल भूराजनीतिको चेपातामा पर्ने खतरा बढेको छ। आर्थिक संकट, भूराजनीतिक संकट परिहाल्यो भने नेपालका लागि मृत्युघाणटा पनि हुनसक्छ। यही बुफेर विज्ञहरूले सर्तक हुन सुभाइरहेका छन्।

मेहनतले कमाएको धन, खुसी हुन्छ परिवारजन

विदेशको कमाइले स्वदेशमा उन्नति गर